

Rozhledy matematicko-fyzikální

Bohumil Vybíral

Deset let nadačních cen PRÆMIUM BOHEMIÆ

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 87 (2012), No. 2, 53–57

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146474>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2012

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Deset let nadačních cen PRÆMIUM BOHEMIÆ

Bohumil Vybíral, Univerzita Hradec Králové

Udílání nadačních cen PRÆMIUM BOHEMIÆ v kategorii pro studenty se dne 4. prosince 2011 uskutečnilo již po jedenácté. Mimořádné bylo v tom, že tomu bylo právě 10 let, kdy se tato ojedinělá aktivita *Nadace B. Jana Horáčka Českému ráji* (dále jen „nadace“) konala poprvé. Tehdy v roce 2001 (a bohužel jen tehdy) se konala za osobní účasti zakladatele nadace – mecenáše a filantropa *Bohuslava Jana Horáčka*, někdejšího úspěšného podnikatele z Kanárských ostrovů. Slavnost se vždy koná v den jeho narozenin, 4. prosince, v zámeckém divadle na zámku Sychrov za účasti osobností vědeckého a veřejného života. Letos to bylo v čele s *prof. RNDr. Václavem Pačesem, DrSc.*, předsedou Učené společnosti České republiky, který měl slavnostní řeč. O přírodovědných olympiádách a konkrétních úspěších českých studentů na světových kolech těchto prestižních soutěží v roce 2011 hovořil *prof. Ing. Bohumil Vybíral, CSc.* Ten společně s předsedou správní rady nadace *Mgr. Františkem Horáčkem* a *Janem Horáčkem*, synem mecenáše a členem správní rady, předával nadační ceny. Za oceněné studenty promluvil *Stanislav Fořt*, fyzik a astrofyzik, který na mezinárodních soutěžích byl nejúspěšnější. Pořad slavnosti moderovala a hudební produkci žáků Základní umělecké školy ve Vrchlabí řídila *Mgr. Jaroslava Nývltová*. Celý slavnostní pořad snímala Česká televize, 2. program.

Bude vhodné si připomenout mimořádnou osobnost zřizovatele nadace. Bohuslav Jan Horáček se narodil dne 4. prosince 1924 v Radvanovicích u Turnova ve velmi chudé rodině jako nejmladší z osmi dětí. Navíc mu v osmi letech zemřel otec, takže mladý Horáček musel již od dětství tvrdě pracovat a užil si bídu i hlad. Ve škole se záhy projevilo jeho velké nadání, zejména na studium cizích jazyků. Jako student byl však pro své postoje pronásledován a vězněn, a to jak nacisty za války, tak komunisty v roce 1948. Proto po absolvování Vysoké školy obchodní v květnu 1949 emigroval na Západ. Úspěšně podnikal, nejprve v bižuterii a poté v turismu (v posledních třiceti letech vybudoval soustavu šesti hotelů na Kanárských ostrovech). Po roce 1990, na sklonku života, hotely prodal a finanční prostředky uložil v bezpečných švýcarských bankách. Po roce 1990 se vracel na krátké návštěvy do své vlasti a podporoval

rozvoj svého rodného Českého ráje. Roku 2000 založil zmíněnou nadaci a rozhodl se, že z nemalých úroků bude jednak nadále pomáhat rozvoji Českého ráje, jednak formou nadačních cen PRÆMIUM BOHEMIÆ oceňovat ty Čechy, kteří se významným způsobem podílejí na rozvoji vědění a umění v České republice (podobně jak to ve světovém měřítku učinil na počátku 20. století Alfréd Nobel). Bohužel, po krátké nemoci dne 18. října 2002 zemřel, aniž se mu podařilo zcela finančně zabezpečit činnost a rozvoj této nadace.

Obr. 1: Medaile Nadace Bohuslava Jana Horáčka Českému ráji

Prestížní nadační ceny nobelovského typu PRÆMIUM BOHEMIÆ se počínaje rokem 2002 vedle talentovaným studentům začaly udělovat i osobnostem za rozvoj vědy, jak původně B. J. Horáček zamýšlel. Statut nadace uvádí tyto obory: ekonomie, medicína, chemie, fyzika, matematika a ochrana přírody. Celkem bylo v letech 2002 až 2007 uděleno pět těchto nadačních cen PRÆMIUM BOHEMIÆ; nejprve 1 milion Kč (v roce 2002), pak 500 tisíc Kč (počínaje rokem 2004, rok 2003 byl vynechán). Od roku 2008 bylo udílení těchto „velkých“ cen z finančních důvodů zastaveno (po šest let trvajícím dědickým řízení bylo nadaci soudně přiznáno „jen“ 20 milionů Kč, což na velkolepý projekt udílení těchto „velkých“ cen z úroků „umrtveného“ vkladu již nestačilo a nadační ceny se udělovaly již jen studentům).

Zřizovatel nadace pan B. Jan Horáček přistoupil na jaře roku 2001 na můj návrh, aby vedle „velkých“ cen byly udělovány i „malé“ ceny PRÆMIUM BOHEMIÆ pro mladé výrazně talentované studenty z oborů přírodních věd (*fyzika, chemie, biologie, matematika, informatika*), kteří se v daném roce udělení ceny dokázali prosadit na světových soutěžích – mezinárodních přírodovědných olympiádách – a získat zde ocenění (medaili). Cena je finanční, její velikost řádu desítek tisíc Kč je pro studenta významně motivační. Má dvě složky: finanční částku a medaili nadace, a to zlatou, stříbrnou, nebo bronzovou – podle dosaženého úspěchu na mezinárodní přírodovědné olympiádě. Byl-li student úspěšný v témže roce na dvou různých olympiádách, dostává nadační cenu zdvojenou. Někteří studenti dokázali být na mezinárodních olympiádách úspěšní i několik let za sebou – ocenění nadačními cenami zde není omezeno. Od roku 2005 nadace za zlatou medaili uděluje prémii 30 tisíc Kč, za stříbrnou 15 tisíc Kč a za bronzovou 10 tisíc Kč.

Za deset uplynulých let bylo uděleno neuvěřitelných 232 nadačních cen PRÆMIUM BOHEMIÆ v kategorii pro studenty za velmi krásné úspěchy, kterých dosáhli na mezinárodních přírodovědných olympiádách. Hodnota vyplacených nadačních cen za první desetiletí je 3 922 500 Kč. Cen bylo sice 232, avšak oceněných studentů „jen“ 160. To proto, že mnohým pilným a nadaným studentům se podařilo nadační cenu získat opakovaně, protože na mezinárodní olympiádě byli úspěšní v různých letech anebo dokonce v témže roce uspěli na dvou různých olympiádách. Konkrétně, v uplynulém desetiletí dvojitých cen bylo osm, 41 studentů získalo nadační cenu dvakrát v různých letech, osm studentů třikrát a dva dokonce čtyřikrát. Čtyřnásobně úspěšní byli chemici *Eva Pluhařová* z Gymnázia v Ostrově n. Ohří v letech 2002 až 2005, která na mezinárodní olympiádě získala dvě zlaté medaile. Vedle ní to byl i roku 2011 oceněný *Ondřej Hák* z Gymnázia a SOŠ v Hořicích v Podkrkonoší, který na mezinárodní chemické olympiádě získal dvě zlaté medaile a k tomu absolutní vítězství a další zlato na evropské přírodovědné soutěži EUSO v roce 2009.

Za úspěchy v roce 2011 bylo 20 studentům uděleno 22 nadačních cen, z toho 3 za zlaté medaile, 9 za stříbrné a 10 za bronzové medaile. Dvě z těchto cen byly mimořádné – za ojedinělý úspěch na Mezinárodní astronomické a astrofyzikální olympiádě, která není uvedena ve statutu nadační ceny. Potěšitelné je, že z 22 udělených nadačních cen je 14 (64 %) za obor fyzika nebo matematika (včetně programování – informatiky, která u nás je součástí MO, a astronomie), tedy v oborech, na něž je zaměřen tento časopis. Závěrem uvedme jména laureátů nadačních cen

ZPRÁVY

včetně jejich mezinárodního úspěchu a místa střední školy (vesměs jde o gymnázia), kterou v době konání soutěže soutěžící studoval nebo ji absolvoval.

Laureáti nadačních cen PRÆMIUM BOHEMIÆ 2011 v oborech fyzika, matematika a programování

Za úspěchy na 42. mezinárodní fyzikální olympiádě (2011), konané v Thajsku (Bangkok) za účasti 397 soutěžících z 85 zemí:

Stanislav Fořt, stříbrná medaile, G P. Coubertina v Táboře
Jakub Vošmera, stříbrná medaile, G Matyáše Lercha v Brně
Martin Bucháček, stříbrná medaile, G L. Pika v Plzni
Ondřej Bartoš, bronzová medaile, G ve Žďáru nad Sázavou
Hynek Kasl, bronzová medaile, G v Plzni, Mikulášské nám.

Za úspěchy na 43. mezinárodní chemické olympiádě (2011), konané v Turecku (Ankara) za účasti 273 soutěžících ze 70 zemí:

Ondřej Hák, zlatá medaile, G a SOŠ v Hořicích v Podkrkonoší
František Petrouš, zlatá medaile, G v Č. Budějovicích, Jírovcova
Petr Louša, stříbrná medaile, G v Havlíčkově Brodě
Aneta Pospíšilová, bronzová medaile, G v Mikulově

Za úspěchy na 22. mezinárodní biologické olympiádě (2011), konané na Tchaj-wanu (Tchaj-pej) za účasti 228 soutěžících z 58 zemí:

Karel Kodejš, bronzová medaile, G v Jablonci nad Nisou
Lenka Čurnová, bronzová medaile, G v Č. Budějovicích, Jírovcova
Kateřina Medková, bronzová medaile, Biskupské gymnázium v Hradci Králové
Václav Nuc, bronzová medaile, G v Č. Budějovicích, Jírovcova

Za úspěchy na 52. mezinárodní matematické olympiádě (2011), konané v Nizozemsku (Amsterdam) za účasti 564 soutěžících ze 101 zemí:

Anh Dung Le, stříbrná medaile, G v Tachově
Michael Bílý, bronzová medaile, G v Klatovech
Štěpán Šimsa, bronzová medaile, G v Litoměřicích
Tomáš Zeman, bronzová medaile, G Jana Keplera v Praze

Za úspěchy na 23. mezinárodní olympiádě v informatice (2011), konané v Thajsku (Pattaya) za účasti 302 soutěžících z 81 zemí:

Filip Hlásek, stříbrná medaile, G v Plzni, Mikulášské nám.

Hynek Jemelík, stříbrná medaile, G v Brně, tř. Kpt. Jaroše

Jakub Zíka, stříbrná medaile, G v Praze 6, Nad Alejí

Mimořádné ceny za výrazné úspěchy na 5. Mezinárodní astronomické a astrofyzikální olympiádě (2011), konané v Polsku (Varšava) za účasti 134 soutěžících z 26 států:

Stanislav Fořt, zlatá medaile, absolutní vítěz, G Pierra de Coubertina
v Táboře

Jakub Vošmera, stříbrná medaile, G Matyáše Lercha v Brně

Obr. 2: Studenti ocenění nadační cenou *PREMIUM BOHEMIE* 2011 společně s Mgr. Františkem Horáčkem, předsedou správní rady nadace (vlevo), Janem Horáčkem, synem B. J. Horáčka a členem správní rady (uprostřed), a prof. Bohumilem Vybíralem (vpravo). Foto: Matyáš Gloza